

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslago, prekliti, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K.
 Zensitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Naredna tiskarna“ Knaflcova
 ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
 V Jugoslaviji: celoletno naprej plačan . . . K 300—
 polletno 150—
 3 mesečno 75—
 1 25—
 V inozemstvu: celoletno K 480—
 polletno 240—
 3 mesečno 120—
 1 40—
 Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačila.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno 30% po nakaznici.
 Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisano in zadošeno frankovano.
 Rokopisov se ne vrača.

Današnja številka velja 2 kroni.

Poštnina plačana v gotovini.

Slovenski kmetje na potovanju po Srbiji.

Beograd, 19. septembra.

Včeraj zvečer so se vrnili slovenski kmetje s svojega potovanja po Srbiji v Beograd in danes zvečer se vrnejo v svojo ožjo slovensko domovino.

Potovanje se je vršilo popolnoma srečno, brez najmanjše neugode in v redu. Dobili so mogočne in lepe vtiske, ki bodo v marsičem izpremenili njihove nazore in predsodke, katere so doslej imeli o Srbiji in o Srbih. To potovanje bo brez dvoma rodilo dober sad. Bilo je sedaj prvič, da sta prišla skupaj slovenski in srbski zemljoradnik neposredno na rodni grudi.

Ne mislimo tukaj popisovati potek potovanja, dasiravno bi to nikakor ne bil suhoparen potopis po običajni šabloni. Vtiski, katere smo dobivali, so bili tako raznovrstni in mnogobrojni, srbsko prebivalstvo je razvilo pri naših sprejemih toliko presrčnosti in tako veliko bogastvo svojega duha in notranje, ter zunanje kulture, da izgleda kakor v fantastični pravljici. Potovanje zasluži v resnici, da se opiše in ostane zabeleženo trajno. Toda tukaj hočem samo povdariti nekatere momente.

Slovenski seljak pred svojo vladjo. V resnici neizbrisane ostane vsakega zgodovinski trenutek, ko so se sestali v Topčideru slovenski seljaki in naša vlada. Kmalu po svojem prihodu šli so Slovenci v Topčider, da si ogledajo tamošnje gospodarstvo. Tramvaj, s katerim so se pripeljali, se ustavi, seljaki izstopijo iz voza, od druge strani se pripeljejo avtomobili, v prvem sedijo gospod ministrski predsednik Pašić. Seljaki stopijo v polukrog, kmet Ajžman stopi pred Pašića, sežeta si v roki in Slovenec pozdravi vasilženega in velikega Srba, a on mu odgovori z ginenjem glasom. Prvič je stopil tukaj slovenski kmet pred svojo narodno vladjo. Ta prizor je bil sijajen zunanji izraz našega oslobojenja in ujedinjenja. V nekem oziru bi mogel primerjati ta prizor s prizorom, ko je slovenski kmet pred tisoč leti nagovoril svojega kneza po ustoličenju na Gosposvetskem polju.

Srbska kultura. Začutil se je slovenski kmet, ko je zagledal visoko razvito srbsko kulturo. Polje je sicer ohdelano manj intenzivno, kakor na Slovenskem, toda zemlja je tako obširna in bogata, da daje srbskemu kmetu popolno možnost ne samo, da se primerno preživlja, nego tudi, da razvija znatno kulturo. Srbski kmet je napreden, opazuje povsod vse nove pojave, je zanje dovzeten in ima velik organizacijski talent. Nekatera kmečke zadruge, katere so naši kmetje videli na Slovenskem, so vzbudile naravno ostriženje. Težko je pojmili, kako so se v nemirni dobi in v kratkih letih mogle razviti take stvari, kakor je na primer vinarska zadruga prav v srcu

Sumadlja, v vasi Banja pri Topoli, rojstnem kraju Karadjordjevičev.

Pokrajina okrog Niša je šele pred 43 leti izpod turške oblasti prešla pod Srbijo, in je preživela nekaj let vojne in tri leta bolgarske okupacije. Toda v teh kratkih in nemirnih letih se je razvila tako, da se lahko meri z vsako civilizirano deželo. Mala mesta po deželi ne zaostajajo v ničem od malih provincionalnih mest po Češkem ali po Nemškem in cela kultura srbske province se silno razlikuje na primer od Galicije, ki je bila sto let pod Avstrijo.

Srbska šola. Srbska šola je narodna v pravem pomenu. Njena naloga je, da vzgaja deca v nacionalnem duhu in v duhu narodnega ujedinjenja. Koder so potovali Slovenci, na vseh krajih jih je pričakovalo učitelstvo s šolsko mladino, ki je pela narodne himne vseh treh plemen, a učitelstvo je v svojih govorih navdušeno pozdravljalo narodno jedinstvo. Gotovo je vsak slovenski kmet občutil, kako daleč zaostaja v tem oziru naša šola za srbsko. Dolžnost šole je, da vzgaja človeka za dobrega državljanca. Za državo je vrednejši malo izobražen, toda zaveden državljan, kakor pa visoko izobražen, a brez državne zavednosti.

Gostoljubnost in presrčnost srbskega ljudstva. Obisk je prišel takorekoč nepričakovano. Ni bilo časa, da se pripravi svečan sprejem. V Niš bi na primer po prvotnem načrtu morali priti v soboto, a so prišli v petek. Vsakdo ve, koliko truda prizadeva samo skromna prireditelj. Ako bi bili ti sprejemi takorekoč naročeni od zgoraj in umetno prirejeni, bi izpadli vsakako zelo klaverno. Toda opazalo se je, da gre ljudstvu v resnici od srca. Vsakdo se je potrudil sam od sebe in dal, kolikor je mogel. Opazilo se je, da smatra v resnici vsak človek Slovenca za svoje goste. Kjer je kdo mogel, je postregel, bil očividno vesel, ako je mogel priti z njimi v dotiko. Ravno ta osebnost presrčnosti vsakega posameznega domačina je delala sprejem tako priazen.

Zavest narodnega in državnega edinstva. Večkrat se sliši pri nas občitanje, da so Srbi šovinisti, ki poznajo samo svojo Srbijo in srbski narod, a ne marajo za druga plemena. Slovenski kmetovalci so imeli priliko opaziti, da je Srb ne samo globoko, nego tudi široko naroden, ki se je v svojem mišljenju in čustvovanju povzpnil in razvil do popolnega narodnega edinstva. Nikdar nisi v nobenem govoru slišal poudarjati srbstva, pač pa narod in državo. Predstavljamo si, kako bi bilo pri podobni priliki na Slovenskem in kako bi se poudarjalo specifično slovenstvo. Srb ve dobro, da je med

Slovenci mnogo ljudi, ki nečejo narodnega edinstva in skupne države, ter mrzijo Srbe, to je tisto plemo, ki je nositelj osvobodilne ideje in državne misli, toda Srb nima do njih nobene jeze. Smatra jih kot izgubljeno deca, ki je bila vzgojena pod tujim krovom. Treba jih je pomagati s pomočjo prosvete zopet pripeljati pod skupni materini krov, kjer pa to ni mogoče, je treba mirno čakati, da izumre polagoma stari rod, ki je jedel iz ocepčanskih loncev in pripogibal kolena, ko je pil iz vrčev v sovražni deželi.

Presrčni sprejem slovenskih kmetovalcev v Srbiji je imel svoje korenine ravno v globoki zavesti, ki je prodira v vsako srbsko dušo, da smo iste narodnosti s Srbi, ločila nas je od njih samo hudobna usoda.

Srbsko dinastično čustvovanje. Srb je dinastičen, to se vidi pri njem na prvi pogled. Obrtnik v svoji delavnici, kmet v stanovanju, vsakdo ima

na steni sliko svojega vladarja. To ni umetno narejeno ali od zgoraj komandirani patriotizem, nego izvira v resnici iz duše. Tudi pri obisku slovenskih kmetovalcev je prišlo to dinastično čustvo do izraza na različne načine. Najvišarnejše odobravanje je žel vsak govornik vedno pri oni točki, ko je omenil sedanjega ali pokojnega kralja.

To so nekateri momenti, ki so vzbudili pozornost slovenskih kmetovalcev pri njihovem posetu srbskega seljaka. Gotovo se bo vsak Slovenec še v poznejših časih rad spominjal na ta pomembni obisk, ki je rodil toliko izlivov prijateljskega čustvovanja in toplega rodoljublja. Slovenci so videli srbsko poljedelstvo, videli pa tudi srbsko rodoljublje in opazovali so oboje z enakim zanimanjem. Eno kot drugo je temelj naše države in kdor ga ruši, je naš neprijatelj.

Politične vesti.

— Papir pri Pašiću. Beograd 22. septembra (izv.). Takoj sa italijanskim poslanikom je konfiriral z ministrskim predsednikom Pašićem g. Pupin.

— Brez orientacije. Pod tem naslovom piše sarajevski »Jugoslovenski List«: Barometer našega političnega življenja vsak dan bolj pada. Ako samo površno pogledamo na današnje politične stranke, opazimo, da so ostale vse brez izjeme, od največje do najmanjše, brez stalne orientacije in da so pričele s politično škodljivo nestanovitnostjo. Demokratska stranka je ob svoji ustanovitvi dajala upanje, da zbere na podlagi svojega programa ne samo večino meščanekih elementov, ampak tudi širokih kmetakih mas in da prevzame krmilo državne ladje v svoje roke. Toda kaj se je zgodilo? Valed intranigence svojih voditeljev si je odtajala mnogo patriotov na Hrvatskem ter je več ali manj kriva, da je danes velik del Hrvatske v taboru demagoga Radića. Premalo je računala s plemenitim mentalitetom, z vkoreninjenimi tradicijami, s katerimi more obracunati samo čas. S tem je nehotne ponudila orožje onim, ki operirajo z nekretno plemensko mržnjo. Delo demokratske stranke je bilo zamisljeno idealno, toda ni bilo politično modro in oportuno. Ravno za to, ker si je odtajala velik del Hrvatske, je bila prisiljena ponuditi od svojih, drugače lenih programskih točk, morala je sklopiti nepravde kompromise in je danes takorekoč brez orientacije. Drugi veliki stranki, radikalci, ne gre dosti bolje. V njej diši po zastarelosti. Zdi se, da čutijo mladi elementi, da ne zadostuje samo prošlost ki drži stranko na površini, ampak da ji je treba nekaj svežega, da potrebuje novotoben program za bodočnost. Doba romantičnih fraz je minula. Vsaka stranka, ki ne računa s potrebami današnjega časa, je obsojena uničevala vse. Morala je imeti v sebi nenasitnost zveri, kajti kronika pripoveduje, da je često zapuščala po tainih potih samostan ter se ponoči klatila po mestu. Po predmestnih benicah je posedala med sodrgo, kvartopirci in pijanci, kakor bi bila njih vrste. Toda bila je plemeničnega rodu, iz najodličnejše obitelji v deželi. Vsa grešnost, dolge generacije skrbno prikrivana, propadlost njenega rodu je izbruhnila v njej v najgrših pojavih. Če ji je bil mlad moški všeč, se ga je oklenila in ga ni izpustila, razbrzdana in divja kakor bahantka, ga je potegnila s seboj izdol. Kmalu jo je poznalo vse mesto, in ljudje so govorili o njej kakor o mori, o pošasti. Imenovali so jo le »zlo nuno«. Tedaj se je zgodilo, da se je zanesla v mesto sramna kuga. Tudi Agato je sgrabila, toda niti kuga ni mogla ustaviti njenega počenja, in Agata je živela dalje le svojim nagonom. Tudi posej je plesala po krčmah, posedala med druhaljo ter je kakor vampir napadala mladeniče po cestah.

»Kaj vam je?« se je prekinil doktor Klešč. »Videti ste tako bolni.«

Zamahnil sem z roko in ga prosil, naj s svojo povestjo počaka za trenutek, da pogledam, kako delo napreduje. Okoli omare so bila tla razdrta, po stenah omet opraskan. Toda ni se posredilo, da bi omaro premaknili vsaj za spoznanje.

»Jaz bi pač dejal,« je rekel polir, »da je koster prikrivan na zid.« Menda res ni bilo drugače. Ali omaro so morali potem s steno zvezati že takoj takrat, ko so prizidavali za mistifikacijo. Potem je bil najin načrt mistifikacija ali pa —?

Spogledali smo se in arhivar je izgovoril mojo misel: »Pot gre skozi omaro.«

Bil sem razburjen, nestrpen zaradi nove ovire in besen zaradi novih zaprek.

»Kako pa naj odkrijemo, kod je mogoče iti skozi? Razlomiti bi morali vso omaro, a toga ne smemo, ker je cerkveni inventar. Kaj naj storimo?«

Arhivar je bil skoraj prav tako novostrepljiv kakor jaz.

Med tem ko je doktor Klešč razmišljal, sem preiskal vso omaro, pritiskal na vse štrleče ornamente, odpiral vse predale, če niso bili zaklenjeni, ter sem premeril vse dimenzije, da bi morda iz kakega po-

o razmerah v vojvodini. Med drugim piše: Jasnó je ko beli dan, da so klerikali proti napredku in narodnemu edinstvu, proti demokratizmu in pravoslavni dinastiji. Nedostojno klerikalno delovanje pa se opaža zlasti v Vojvodini, kjer ni naše katoliške škofije, ampak so odvisni katoliki od madžarskega škofa. Tudi naši katoliški bratje v Medijurju spadajo pod madžarskega škofa v Szombathelyju, ki je najzvestejši pristajač bivšega cesarja Karla. V glavni katoliški cerkvi v Somboru je na stropu velika slika — simbol nerazdeljive katoliške Madžarske. V sredi sedl matič božja s krono sv. Stefana naglavl, v desnici drži madžarsko žezlo, v levici Jezusa, ki blaž goslovja ljudstvo z madžarskim labokom madžarskih kraljev. Pred materjo božjo klečita dva angela. Eden nosi veliki madžarski grb, drugi pa lovorjeve vence. In ta slika sramoti za nad dve leti našo jokavo. Pаметen človek bi mislil, da je treba to sliko odpraviti. Klerikali tega niso videli. Nekega dne pa pride ministrski odredba, da se mora slika odstraniti. To, da kaj se je zgodilo? Katoliški fratri so kar pobesneli. Nepričakovano so s priznice napadali Srbe, ki hočejo vse po pravoslaviti, uničiti katoliško vero in srušiti katoliške cerkve. Vsi prisotni so vrnili so začeli jokati. Nato je še svečenik s priznice ter v popolnem cerkvenem ornatu in s krížem v roki pozval vernike, naj se udeležijo demonstracije proti ministrski naredbi, in res je bila naredba ukinjena. V cerkvi pa je pred sliko madžarske katoliške države zapel klerikalni dop za hvalno pesni.

— Zanimive izjave bolgarskega ministrskega predsednika. Iz Sofije poročajo: Ministrski predsednik Stambolijski je v razgovoru z urednikom sofijskega lista »Novo Vreme« izjavil med drugim, da se prikazuje v Evropi in predvsem na Balkanu, nova faza mednarodnih odnošajev. Obstoji načrt sklicanja konference vseh balkanskih držav, ki bodo razpravljale o razorožitvi. Istočasno se merodajni krogi male antante pogajajo o vstopu Avstrije in Poljske v malo antanto. Jugoslavija pa s svoje strani deluje za pomirjenje z Bolgari. Ako se uresniči načrt razširjenja male antante in eventualno ga spola Bolgarske z jugoslovensko državo, moremo biti mirni pred bodočnostjo novega svetovnega požara, ki bo največ škodoval onim, ki bodo v njegovem središču.

— Volitve v delavski sindikat. Pariz, 22. septembra. Odbor delavskih strokovnih organizacij je končal svoje dela. Pri volitvah članov v zvezno načelstvo je prodira večinska lista. Generalni tajnik Jouheaux, kakor tudi tajnik Dunulin, Laurent in Lapiere so bili z 71 glasovi zopet izvoljeni. Kriza razkola v C. G. T. je odstranjena.

— Sramota za našo državo. Split-

ska »Pobeda« priobčuje daljši članek

sebnega razmerja mogel soditi, da so kjerkoli kakšna tajna vrata.

»Nikar se ne trudite!« je dejal arhivar. »Ta omara, ki je gotovo celim rodovom radovednežev skrila svojo tajnost, je tudi nama ne in da kar tako. Iskati moram še po arhivih, morda...«

Poslušal ga nisem dalje, kajti ko sem z očmi ocenjeval višino omare, je padel moj pogled na sliko, visečo nad njo. In hipoma mi je bilo, da mi mora slika izročiti ključ. Na arhivarjevo začudenje sem vedel nasloniti na omaro lesto in se splezal navzgor. V tako veliki bližini bledemu obrazu, oko v očesu z njim, pa se me je hotela polastiti nočna groza znova. Toda premaga sem se in sem začel portret preiskovati. Debeli plast umazanosti ni dovoljevala niti iz bližine, spoznavno, nego da je nosila naslikano nunsko oblačilo, med tem ko je bila glava prosta travok ali avbo to je bila videti obdana po kodrastih lasih. Prav čudni so bili ti lasje skoraj kakor kače krizema zmedeni, kakor se pač slika glava Meduza. Toda slabo stanje slike ni dovoljevalo nikake zanečeljive sodbe. Na vratu je nosila na vrvi nakit. Ta nakit pa ni bil križ, kakor ga na

K. H. Strobl:

Zla nuna.

»Čujte,« je dejal »v tem nunskem samostanu so se morale dogajati prav čudne reči. Snoči, pozno zvečer, sem čital kroniko znova, in mislim, da nam odkrije ta hodnik prav zanimive stvari. Menda sem vam že nanignil, kaj poroča kronika o tem samostanu. Včeraj sem prečital vse še enkrat, ker sem se nadejal, da najdem kakšne napotke za najino raziskovanje. Bojazen nuna, da bi spravile samostan v slabo ime, se je morala tukaj umakniti divji nesramnosti. Vdajale so se kar odkrito najgrši razuzdanosti, in kronika poroča, da je dostikrat zvenčanje kozarcev in predzno krohotanje vso noč ogorčalo soseščino. Morala je biti to neke vrste blaznost, neka besnost, ki je okužila ves samostan ter podžigala nune k najbolj divjim orgijam. Mnogokrat so videli meščanje celo cerkev razsvetljeno, in po hrupu je bilo razločiti, da so si izbrale božjo hišo za gostije. Na svoje orgije pa so povabljale duhovnike iz mesta, in če so prihajali spočetka v samostan le

ponoči in skrivaj, so kasneje prihajali tudi podnevi. Večkrat je bilo videti moške, ki so omahujoči, zabuhlih obrazov ostavljali to hišo, videli so tudi pijane nune po dvoriščih in samostanskem vrtu opotekati se.

Pobožnim meščanom, ki so se nad tem početjem pohiževali, ni zameriti, da so napisali škofu ovadbo. Škof je prišel sam preiskovat, toda našel ni ničesar, razen trume pobožnih nun, ki so živele v tem samostanu božjomišelnost, molitvi posvečeno življenje, kakršno se spodobi nevestam Kristovim. In ko je zaslišal mestno duhovništvo, mu je to njegovo mnenje le potrdilo.

Opravičljive ovadbe so postale pred sodišče, ki jih je pod vplivom škofovske avtoritete seveda obsodilo k hudim kaznim.

Ko pa je škof mestu obrnil hrbet, se je nesramno počenjanje ponovilo. Toda nihče več si ni upal napraviti ovadbo, saj so je bal kazni.

Med vsem razuzdanimi nunami pa je bila sestra Agata najhujša. V samostanu prirejane orgije ji kmalu niso zadoščale več. Morala je biti prav posebno bitje, strašno, vražje strastnosti, ki je osvajala in

Madžarske demonstracije v Prekmurju

— 8. Ljubljana, 23. septembra.

Povodna priložnost razmejitvene komisije je Veradina pri prireditelju del nahujskane prekmurskega prebivalstva dne 19. septembra t. l. v Murski Soboti, Pucnični in Trpkovi hrupne demonstracije za priključitev k madžarski državi, kričec: »Ejzen Magyar ország.« (Živela madžarska država). Skupina madžarskih agitatorjev, ki jih je inspiriral znani odpadnik profesor Nikola, je tekala v soboto, 18. t. m. in v noči od 18. na 19. po imenovanih krajih in hujšala prebivalstvo, da gre za plebisit, ki ima razmejitvena komisija le nato, da fiksira v trilateralni pogodbi in splošno določene meje tako, da odgovarjajo vsevim gospodarskim potrebom.

Pri demonstracijah ni prišlo do resnejših incidentov. Samo v Murski Soboti, kjer se je zbralo 2000 ljudi, ki so pritisnili v mesto, se je posrečilo kakim 1000 ljudem, ki so z nahujskanimi elementi iz Murske Sobotke vzklikali madžarski državi, da so prodri. Do uporabe orožja je prišlo samo v enem slučaju, ko je namreč bil nekdo vojak napaden pri eskortiranju, vendar pa ni bil nihče ranjen. Nato je zavladal v

mestu mir. Nekaj hujškejev je bilo aretiranih.

Dne 20. septembra t. l. je razmejitvena komisija nadaljevala zaslišanje obmejnih občin Budinci, Mali in Veliki Dolenci, Hodoš in Krplivac. Pri aradovanju v Veliki Dolenci, kamor je prišel del nahujskanega prebivalstva in madžarskih elementov iz Gornjega Prekmurja, je prišlo zopet do velikih demonstracij za Madžarsko. Vseled previdnega in taktičnega postopanja oblastvenih organov ni prišlo do rabe orožja in do neljubih incidentov. Proti agitatorjem in hujškejem so po zakonu odredene vse mere. Madžarske tricolore, tajno razdeljevali agitatorji, so bile demonstrantom po odstopovanju komisije odvzete. Hujškeji, ki so zakrivila te nove demonstracije, so bili aretirani in odvedeni v zapore deželnega sodišča v Mariboru. Proti tajnim agitatorjem, ki prihajajo iz Madžarske, so ukrenjene najstrožje mere. Poročila nekaterih listov, ki trdijo, da je bila pri demonstracijah v Murski Soboti ena oseba ubita, dve pa ranjeni, ne odgovarjajo resnici.

Telefonska in brzopetna poročila.

Sovjetska Rusija.

Poljski ultimatum. — Pogajanja s Poljsko. — Rusija za mir.

— d. Moskva, 21. sept. (Brez. žično) Trockij je imel v moskovskem sovjetu govor, v katerem je izjavil med drugim: Dne 3. septembra je zapovedala francoska vlada Poljski, naj nam stavi ultimatum. Pri tem je Francoska računala na to, da Rusiji položaj ne dopušta, da bi ultimatum zavrnili. Za nasproten primer je obljubila Francija Poljski in Romuniji popolno pomoč v boju proti Rusiji. Poljska vlada dolgo časa ni vedela, kaj naj stori, končno pa nam je včeraj poslala ultimatum s terminom 5. oktobra. Dotlej bodo sovjetski diplomati napravili vse, da prodre mirovna ideja ne samo med poljskim prebivalstvom, ampak tudi med poljsko buržoazijo. Trockij je končal svoj govor z besedami: »Pripravljeni smo začeti pogajanja in kličemo poljskemu ljudstvu: Če se poljski buržoaziji ne posreči spraviti pustolovce k pameti, tedaj je naloga poljskih delavcev in kmetov, da posvoje poljsko buržoazijo, da napravi kakor je prav.« — Nato je sprejel moskovski sovjet nastopno resolucijo: Po zaslišanju poročila tovariša Trockija o mednarodnem položaju, izjavlja moskovski sovjet, da so pripravljene ruske delavci skleniti in obdržati mir z vsemi državami, da ne pride v nevarnost uspeh njihovega dela za pobijanje gladi. Ruski proletarijat bo napel vse svoje moči, da ohrani mir.

— d. Moskva, 22. sept. V hotinskem okrožju v Besarabiji so razdejali vataši vse komunikacije in so porazili telefonske in brzopetne žice.

Pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo.

— d. Ženeva, 22. septembra. Jugoslovnski zastopnik dr. Spaljković je sporočil generalnemu tajništvu, da sta se jugoslovnska in avstrijska vlada sporazumeli, uvesti neposredna pogajanja, ki se začne prihodni teden na Dunaju. Jugoslovnski odposlanci, ki so bili določeni, da vodijo ta pogajanja, so že odpotovali na Dunaj.

BOJI MED KATOLIKI IN PROSTANTI.

— d. London, 22. sept. V Belfastu je prišlo s močjo do ponovnih spopadov med katoliki in protestanti. Izgredniki so uporabljali puške, streljivo in ročne granate. Dve osebi sta bili težko ranjeni.

hajamo sicer pri nuni, nego nekakšna broša, nekaj okrasov, ornament. Bil je videti kakor lili, vključena v poligon. In spomnil sem se, da sem videl isti ornament že spodaj v omari: lili včasih v šesterokotu, včasih v rombu in potem zopet v peterokotu kakor tu.

»Doktor!« sem zaklical in lezel po lestvi navzdol. »menda sem zagledal že na sledu.«

»In sled ste našli zgoraj na stropu?«

»Mislim. Lili v peterokotu je ključ. Išči mo!«

Čprav sem vedel prav gotovo, da sem ornament že videl, sem bil vendar tako zmeden, da ga nisem našel takoj. Kakor v megli so mi plavali pred očmi deli omare in zaman sem se boril z utrujenostjo, ki si je zdaj, v hipu odločitve, nisem znal razlagati. Bilo mi je nekako tako, kakor mora biti pri duši človeku, ki mrzne. Tedaj je vzkliknil poleg mene arhivar: »Tu je lili v peterokotu. In kaj zdaj?«

Moja napetost se je hipoma vrnila, kakor bi stal pred neizbežnim tvor ni bilo glede nobenega dvoma več. Preiskoval sem lili, medtem ko so okoli naju stali razdvojeni delavci. Zdelo se mi je,

da se les pod mojo roko vdaja — pritiskal sem z vso močjo — tedaj je zaječalo po vsej omari, bil je globok, iz najgloblje notranjosti prihajajoč jek, in ozka razpoka je prerezala omaro od vrha do dna. Uprli smo se z rameni, ali zarjaveli, stoletja nerabljeni tečaji so se zavrtili le neradi. Sunkoma smo morali odpirati dur ter utegnili tako občudovati duhoviti tajni mehanizem. Zunanje je sledil tudi ta del omare razklenjenju na šir, ob pritisku na lili pa so se združile navidezno ločene plošče v dveri. Kot likor so se te dveri odprle, toliko so se premaknili predali na levo in na desno narazen, in stali smo pred zadnjo steno omarine. Tu ni bilo več teško najti gumba, ki smo morali nanj pritisniti, da so se odprla tudi ta vrata.

Temna odprta hodnika je bila za njimi. Hotel sem planiti vanj, a arhivar me je zadržal. »Počasi! Prej se moramo prepričati, je li zrak tu notri znošen.« — Privezali so na palico svečo, jo prižigali in pomolili v hodnik. Gorela je z divjim plamenom, topeči se stearin je padal v velikih kapljah v temo. Šopili smo v hodnik.

(Dolga noč)

Narodno gospodarstvo.

— ng Kriza v italijanski težki industriji. Italijanska težka industrija se je za časa vojne silno trudila za svoj razvoj. Kljub temu se je po vojni njen položaj poslabšal, in sedaj so izgledi za bodočnost jako dvomljivi. Glavni vzrok krize je pomanjkanje premoga. Premog stane v Italiji toliko, da je stala leta 1919 in 1920 italijansko težko industrijo tona gotovih izdelkov 300 lir več, nego je znašala dobavna cena inozemske konkurence. Drugi faktor, ki prihaja v poštev, so nezadostni lastni rudniki, kojih skupno zalogo se ceni le na 40 milijonov ton. Trije najvažnejši rudniki so na otoku Elba, pri Cogio Aosta v Piemontu in Murra v Sardiniji. V vsakem teh rudnikov se nahaja približno 10 milijonov rude. Ostalih 10 mil. ton je raztresenih v Toscani in v gorah Lombardije. Leta 1913 se je produciralo približno 600.000 ton železne rude, v vojnih letih znatno več, leta 1919 in 1920 pa je produkcija zopet padla. Italijanske hvarne niso nikdar mogle kriti skupne potrebe Italije. Uvozilo se je v Italijo na primer leta 1918 602.000 ton izdelkov težke industrije, kar odgovarja 30 odstotkov italijanske skupne potrebe. Danes je treba uvažati več nego polovico skupne potrebe, za kar se plača v inozemstvu več kot eno milijardo lir.

— ng Francoska vnanja trgovina. V prvih sedmih mesecih tekočega l. se je uvozilo za 11.876.555.000 frankov proti 30.243.131.000 frank. v istem razdobju lani. Uvažalo se je letos manj surovin in živil. Vrednost izvoza znaša 12.362.910.000 frankov proti 14.353.638.000 frank. lani. Zmanjšal se je izvoz poljnih gotovih fabrikatov. Aktiviteta znaša 486.355.000 frankov. Opomniti je, da se je izvozna vrednost le malo zmanjšala, izvozna množina pa se je povečala približno za 30 odstotkov. Uvozna množina v tekočem letu je za tretjino manjša nego lani. V primeri z letom 1913 se je izvozna vrednost zvišala za 8 milijard frankov, uvozna vrednost pa za 7 milijard frankov. Nasprotno pa je množina uvoza za 7.432.161 ton in množina izvoza za 3 milijone ton manjša nego leta 1913.

— ng Varstvo industrije na Danskem. Danski industrijski svet je naslovil na vlado vlogo, v kateri zahteva kot ukrep za pobjanje težke industrijske krize carinsko zaščito proti dumpingu. Omenja med drugim, da sila inozemska konkurenca vsled ugodnosti, ki jih ima od valute, dansko industrijo, pro-

dajati po cenah, ki ne krijejo produkcijskih stroškov.

— ng Čilski solitar. Tržni položaj se še ni izboljšal; stagnacija traja dalje, kljub temu, da se je mnogo skušalo urediti mednarodno tržne razmere. Izvozilo se je iz Čile v prvih dveh tednih avgusta v Evropo in Egipt 3000 ton proti 33.000 ton in 90.000 ton v istem času leta 1920 in 1913; v Zedinjene države 20.000 ton, oziroma 70.000 ton in 22.000 ton; v druge dežele 7000 ton, oziroma 4000 ton in 3000 ton.

— ng Nemške banke. Zveza nemških bank je sklenila ustanoviti v Berlinu obračunsko mesto za devize na ta način, da bo vsak udeležnik vplačal en milijon mark in bo potem razpolagal s 5 milijoni mark v devizah.

— ng Nemške cene za kalij. Med nemškimi producenti kalija, državno vlado in nemškimi poljedelci je bil sklenjen dogovor glede povprečnega zvišanja kalijevih cen za 35 odstotkov.

— ng Nemška pivovarska industrija. 24 srednjemestskih pivovarskih družb se je združilo v zvezo, katere sedišče je v Draždanih.

— g Angleški kapital v Albaniji. »Vita Italiana« priobčuje vsebino pogodbe, ki jo je sklenila albanska vlada z Angleži glede produkcije tobačnih izdelkov. Pogodba je sklenjena za 21 let. Angleži Bernes in Wallace sta dobila od albanske vlade pravico ustanoviti anonimno albansko družbo z vsemi pravicami in dolžnostmi, ki jih imajo albanske anonimne družbe. Osnovna glavnica ne sme biti večja od 50.000 lir. Družba ima za dobo pogodbe pravico, da sme izdelovati tobačne izdelke. Albanska vlada bo v prilog družbe postavila visoko carinsko tarifo za vse inozemske tobačne izdelke ter bo dobila 50 odstotkov čistega dobička. Angleži so nadalje pogajajo z albansko vlado za koncesijo vžgalic, dobavo in napravo telefonskih in brzopetnih predmetov, ustanovitev banke po perzijskem vzorcu in za koncesijo poljedelskih podjetij. Nadalje se pogaja albanska vlada z »Darcy Exploration Company Limited« za izsleditev petroleja v Albaniji.

— g Italijansko - avstrijski trgovski odnosi. Italija skuša izkoristiti zase madžarsko - avstrijski konflikt tudi v gospodarskem oziru; italijanski gospodarski krogi že forsirajo nov gospodarski sporazum z Avstrijo, ki je voljna privoliti uvoz italijanskega vina namesto madžarskega.

Gospodarske vesti.

Naša ribarska pogodba z Italijo.

Kako se je sklepala ribarska pogodba z Italijo in kdo ima večje koristi, je razvidno tudi iz izjav, ki jih je podal član italijanske komisije, poslanec Davanzo uradniku tržaškega »Piccola«.

Davanzo omenja predvsem odločno stališče naše komisije za ureditev ribolova v Jadranskem morju, ki je v začetku vztrajala na svojih zahtevah, da imajo pravico ribolova v dalmatinskih vodah le naši ribiči. Predsedniku italijanske trgovske delegacije, komendatorju Luciolliju, se je končno posrečilo, da se je storil sklep, naj o tem vprašanju razpravljajo le strokovnjaki brez vseh političnih predsodkov. Italija je zahtevala status quo antec na visokem morju, Jugoslavija pa je imela posebne interese v vodah otočja, ki je pripadla Italiji. Grof Tosti, predsednik italijanske ribarske komisije, je dosegel, da so se proglasile za mešane vse vode pred obrežji, ki pripadajo v reškem zalivu v Kvarnerolu, v zadržekom kanalu in v kanalu med Lastvom in Korčulo. Ta predlog je bil temelj za sklenjeno pogodbo. Vse drugo je šlo vsled prireditelj razmer med italijanskimi in jugoslovenskimi delegati samo od sebe. Davanzo smatra to pogodbo za prvi pozitivni korak za trgovski sporazum med Italijo in Jugoslavijo.

Nadalje je izjavil poslanec Davanzo, da sta se ustanovili dve stalni komisiji: ena za nadzorovanje in praktično izvrševanje pogodbe in druga za znanstveno raziskovanje jadranske biologije.

Sklenjena pogodba je velike koristi za Trst in vso »Veneto Giulio«. Zon na Reke po notranjih kanalih do Zadra je najbogatejša na ribah. Brez pogodbe bi ostala ta zona neplodna in to tem bolj, ker je rapalska pogodba zmanjšala italijanske teritorialne vode. Ako bi Beograd zavrgel italijanske zahteve, bi ribiči z otokov Cres in Lošinj skoraj ne imeli morja za ribolov proti Kvarnerolu. Tako bo imel Trst tudi v bodoče ista središča za dobavo rib in kar je najvažnejše, ta središča bodo eksploatirali italijanski ribiči.

Največjo korist pa bodo imeli žetjski in benočki ribiči. Reka naj se ne boji slabih posledic sklenjene pogodbe, ker naši interesi niso bili na izri-

in ker so vsi vedeli, da so bili italijanski delegati reški prijatelji.

Končno je izjavil poslanec Davanzo, da se morajo nadaljnja pogajanja za sklep trgovske pogodbe voditi v istem pomirjevalnem duhu, kakor se je rešilo vprašanje ribolova, ki se je zdelo vsled trdnosti hrvatskih in slovenskih politikov kot nerazrešljivo. Trgovska pogodba med Italijo in Jugoslavijo — seveda v korist Italije — bi bila po mnenju poslanca ne samo vir bogastva, ampak tudi podlaga za politični sporazum med obeh državama.

NOVE IZVOZNOCARINSKE TARIFNE DOLOČBE.

— Beograd, 23. septembra. (Izv.) S 1. oktobrom stopi v veljavo zakon o novih tarifah izvozne carine. Ta zakon preneha pred vsem izvoz zlatega in srebrnega denarja, izvoz zlata in srebra v palčah, obdelanega zlata in srebra, nakov, prstanov itd. Dalje prepoveduje zakon izvoz vseh umetnih historične vrednosti in dragocenosti. Zakon dalje določa sledečo carinsko izvozno tarifo: a) pšenica 100 kg 20 D, b) oves in lečmen 10 D, c) seno 4—5 D, d) opij 500 D, e) konji in kobilice belgijske pasme nad tri leta stari 400 D, f) konji in kobilice ostalih pasem 250 D. Izvoz konj je dopuščen le v kontingentu, ki ga odredi vlada. g) Izvozne carine prosti so zaklani (očiščeni oz. neodčiščeni konji), h) mežgi 300 D, i) osli 150 D, (le določeni kontingent za oboje), j) ovce žive 30 D, k) ovce zaklane 50 D (ravno tako za koza, kostrune in ovne), l) koze žive 20 D od glave, m) govedo, bivoli in buše do 300 kg 120 D, za ostale 60 D od glave, n) za zaklano in očiščeno govedo in svinje meso 60 D za 100 kg, o) prost izvoz je za svinje, žive do 50 kg, nad 50 kg 150 D, p) jajca 100 kg 100 D, r) volna 1000 D, s) kožo: goveje 400 D, telečje 600 D, ovčje 300 D, jagnjetina 200 D, krpe in odpadki 400 D, u) star baker 150 D, v) premog 10 D, z) bukov in železni pragi 10 D. Ostali lesni izdelki in les so sedaj carine prosti.

— d. Curfii, 21. septembra. Devize. Berlin 5.32, New York 580, London 21.61, Pariz 41.05, Milan 24.05, Praha 6.82, Zagreb 2.60, Dunaj 0.50, avstrijske krome 0.37.

— d. Zagreb, 22. septembra. Devize: Berlin 201—204, Bukarešta 190 do 210, Italija 880—905, London 795—804, New York 210—212, Praha 253—256, Švica 3800—3900, Dunaj 12.30—12.40.

Budimpešta 28—30. Valute: Dolarji 208—212, avstrijske krome 13.50—0, rublji 17—18, napoleondori 600—630, nemške marke 196—202.

— d. Dunaj, 22. septembra. Devize. Zagreb 813—817, Beograd 3250 do 3270, London 6525—6545, Milan 7215 do 7235, New York 1748—1752, Pariz 12.380—12.420, Praha 2047—2053, Valuta. Dolarji 1730—1734, francoski franki 12.370—12.410, italijanske lire 7180—7200, jugoslovnski tisočaki 3240—3260, šotaki 3230—3250, švicarski franki 30.135—30.185, češkoslovaške krome 2034—2040.

Naše investicijsko posojilo.

ZA DRŽAVO!

Slovenski kmet, ki se je te dni vrnil z izletniškega in poučnega potovanja po Srbiji, posebno po Šumadiji, se ni mogel načuditi državnim samozvesti srbskega seljaka. V resnici srbski seljak zna ceniti konsolidirane razmere v državi in zato z velikim zanimanjem podpisuje državno investicijsko posojilo. Nekateri srbski seljaki so našim govorili: »Gre za državo! Po nekaterih krajih srbski seljaki podpisujejo posojilo in zahtevajo, da se na listine zabilježijo tudi njihovi izreki v verzih. Zlasti Šumadija marljivo podpisuje.

MALI IN SREDNJI STAN, MALI OBRTNIK IN TRGOVEC.

Državno investicijsko posojilo je tudi za mali stan, za malega obrtnika in malega trgovca polodonošen vir, kamor lahko odvaja svojo prihranke. Državno investicijsko posojilo, ki bo naši državi izdatno olajšalo železniški promet in s tem javno blagostanje postavilo na trdnost in sigurnost tla, je za nalaganje prihrankov najprimernejše. Državno posojilo nosi bogate obresti!

DRŽAVNO POSOJILLO KOT VARČINA ZA VELIKA PODJETJA!

Za velika trgovska podjetja, za velika industrijska podjetja je državno posojilo najprikladnejši instrument za polaganje raznih varesčin pri gotovih velikih poslih.

HRVATSKI PROFESORJI ZA DRŽAVNO POSOJILLO.

Profesorji srednješkolskih zavodov na Sušaku so podpisali do sedaj 400.000 kron investicijskega posojila.

— Zavarovalni zavodi podpisujejo posojilo. Kakor nam javljajo, so beogradski zavarovalni zavodi podpisali znatne vsote državnega investicijskega posojila. Tako je »Srbija« podpisala 3 milijone, »Beograd« podpisala 2 milijona, »Rosa« 1 milijon, »Rossija« tanfore 1 milijon, »Šumadija« 400.000, zavarovalnica »Jugoslavija« 400.000 K in »Triglava« 250.000 dinarjev.

Volite v dohodninskem cenilno komisijo

Gremij trgovcev, Zveza obrtnih zavodov, Zveza industrijev ter Društvo listnih posestnikov, vsi v Ljubljani, so se združili na svojem sestanku, da postavijo za kandidata v cenilno komisijo za dohodnino sledeče gospode:

Komisijski člani:

- 1.) Ivan Jelačin st., trgovec v Ljubljani;
 - 2.) Alojzij Sušnik, trgovec v Ljubljani;
 - 3.) Josip Medved, trgovec v Ljubljani;
 - 4.) Ivan Rozman, čevlarski mojster v Ljubljani;
 - 5.) Fran Kavčič, gostilničar v Ljubljani;
 - 6.) Ivan Zakotnik, tesarski mojster v Ljubljani.
- Namestniki:
- 1.) Ivan Korenčan, trgovec v Ljubljani;
 - 2.) Janko Lonassi, trgovec v Ljubljani;
 - 3.) Fran Stupica, trgovec v Ljubljani;
 - 4.) Adalbert Pučnik, krojaški mojster v Ljubljani;
 - 5.) Josip Toni, mesarski mojster v Ljubljani;
 - 6.) Josip Senica, mizarski mojster v Ljubljani.

Volitev se vrši v nedeljo dne 25. t. m. od 7. zjutraj do 17. popoldne na Bregu št. 6.

Črke A—K volijo v I. nadstropju, soba št. 2.

Črke L—R volijo v II. nadstropju, soba št. 3.

Črke S—Z volijo v II. nadstropju, soba št. 5.

Volitev bo osebna in ustna; le ne doletniki in osebe pod varstvom morajo svojo volilno pravico izvrševati po zakonitih zastopnikih.

S seboj naj prinese volileo plačilno nalogo ali pa kak drug dokument, s katerim se lahko legitimira.

Ker bo izid volitve za vse pridobitne sloje velike važnosti, prosimo za polnoštevilno udeležbo.

Vsak državljan je dolžan, da podpiše državno posojilo!

Dneve vesti.

V Ljubljani, 22. septembra 1921.

— Svečana štiridesetdnevna za kralja Petra v Ljubljani. V soboto dne 24. t. m. se vrši ob desetih v pravoslavni kapeli, ob enajstih pa v evangelijski cerkvi svečana štiridesetletnica za blagopokojnega kralja Petra I. Službe božje se udeležijo vojska in civilna oblastva. Tudi občinstvo se vabi k mnogobrojnim udeležbi. Gospod minister notranjih del je naročil, da ostanejo ta dan vse delavnice zaprte. Državni uradi poslušajo samo dopoldne.

— Ponovna volitev ljubljanskega župana. Ministrstvo notranjih zadev je odredilo ponovno volitev ljubljanskega župana. Kakor izvem iz dobro informiranih krogov, je nova volitev župana določena na sredo 28. t. m. popoldne ob 5. uri.

— Vprašanje razpusta ljubljanskega občinskega sveta. Pokrajinski namestnik je predložil ministrstvu za notranje zadeve obširno pravno utemeljeno poročilo glede odstranitve ex lex stanja na ljubljanskem magistratu. Poročilo poudarja, da je sedanji občinski volilni red pomanjkljiv, ker ne predvideva, kako se imajo spopolniti občinski odbori, ako je cela skupina in nje namestniki (kandidatna lista) na podlagi zakona razrešena svoje občinske odborniške dolžnosti. Najbolj praktično in pravilno je, da čimprej dovedemo mestno občino do zakonitega zastopstva. Ker občinski red dopolnilnih volitev ne predvideva, je pokrajinski namestnik na podlagi gremialne seje, katere se je udeležilo 12 najvišjih upravnih uradnikov, predlagal: 1. razpust občinskega sveta; 2. imenovanje vladnega komisarja in 3. takojšnji razpis novih volitev na podlagi volilnih imenikov, ki se imajo sestaviti.

— Srbski poslanec dr. Vojislav Janjić je to dni posetil dr. Iv. Tavčarja na Visokem.

— Glasilo slovenskih naprednih kmetov o Iv. Hribarju. »Kmetijski List« piše: Dne 19. septembra je praznoval svojo sedemdesetletnico pokrajinski namestnik Ivan Hribar, mož neumornega dela, ne sebičnega rodoljuba, vzgledne značajnosti. Zajedno z dr. Tavčarjem je bil Hribar dolgo let nosilec napredne misli med Slovenci in neustrašen borec za zmago slovanstva, katero je tudi po dolgem preganjanju doživel. Posebno velike zasluge pa si je pridobil Ivan Hribar na gospodarskem polju ter kot župan Ljubljane. Njegova zasluga je, da je Ljubljana tako dobro prestala potresno katastrofo in izšla iz nje čisto prenovljena. Pa tudi podeželje je bilo v obilni meri deležno dobrot Hribarjeve delavnosti in njegove pozornosti, saj je bil Hribar mož, ki se je zanimal za vse in ki je z umom in tudi gmotno podpiral vse, kar je bilo v korist slovenskemu narodu. Zato pa se bo tudi slovenski narod vedno s hvaležnostjo spominjal Ivana Hribarja kot enega prvih mož in prvih patriotov.

— K preiskavi proti dr. Pirkmaierju. Predsedstvo pokrajinske uprave objavlja, da je pokrajinska uprava sprilo očitkov, naperjenih v dnevniku »Jugoslavija« proti vodji okrajnega glavarstva v Ptuj, vladnemu tajniku dr. Otonu Pirkmaierju, odredilo poizvedbe. Kadar bodo zaključene, bo odločila o korakih, ki naj se ukrenejo zoper imenovanega uradnika, ako bi bil kriv, odnosno zoper njegove obdolžence, če bi bil nedolžen. Dosedanje poizvedbe niso dale konkretnega poudarka za katerokoli disciplinarno odredbo.

— Pevskim društvom. Čule so se pritožbe, da nekatera pevska društva povodom raznih svečanosti pojejo samo eno himno ter na ta način izzivajo protest ostalih, katerih himna se ni pela. Umetniški oddelek ministrstva prosvete je odločil, naj se opozore vsa pevska društva, naj pojejo dotlej, da se izda definitivna odločitev glede državne himne, po eno kritico od vseh treh himen, srbske, hrvatske in slovenske, kakor je to običajno, kadar se himne svirajo.

— Vpostavitve železniškega prometa z Dunajem. Obratno ravnanje južne železnice objavlja: Od danes dne 23. septembra dalje bosta na progi Maribor gl. k. — Rakovci in Moribar — Zagreb j. k. soprovozila D brzovlaka št. 3 in št. 7507 in od jutri 24. septembra dalje na isti progi D brzovlaka št. 1 in št. 5088 kakor pred ukinitvjem.

— Kmetška posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani je priložnost svoje 40letnice naklonila Jugoslovanski Matici lepo darilo 20.000 won. Kmetška posojilnica se je vesela.

čas svojega obstoja zavedala poleg svojega narodno »gospodarskega pomena, tudi svoje narodno »politične naloge. Tekom let je izdala mnogo, mnogo tisočakov v kulturne in obče koristne svrhe. Stala je v tem pogledu v prvi vrsti naših denarnih zavodov. Jugoslovanska Matica jej izreka najtoplejšo zahvalo, ki bo odjeknila daleč tja proti morju Jadranskemu in tja do Gosposvetskega polja. — Pokrajinski odbor Jugoslovanske Matice.

— Ne igraymo se s ognjem! Spričo dviganja tujih valut se je zadnje dni med sredstvi za pomoč naši valuti tudi lansiral predlog, da se odloži naša plačila in naše obveze v tuj valuti napram inozemstvu. Z misel sama je nesrečna in more provzročiti nepopravljivo škodo našemu ugledu, kreditu in naši valuti. Vsak preudaren človek si mora biti na jasem, da ne more biti pri nas govora o kakem moratoriju za inozemsko dolgova. Solidna kupčija vé, kaj je kredit vreden in kako nevarno ga je podkopavati. Vsak na to mereč poskus je treba zatreti in odločno izjaviti, da nikdo na odgovornem mestu ne misli na odložitev inozemskih plačil. Da te kvarne vesti ne prične delati škode v inozemstvu, kjer uživamo kredit, naj bi tudi v naši centrali z vsa odločnostjo podali primeren izjav, da se sploh ni mislilo na take ukrepe.

— V pomirjenju hišnim posestnikom! Ker hoče zakonodajni odbor stanovanjsko naredbo zopet spremeniti in pridobljene pravice vnovič omejiti, se vrše te dni v Zagrebu konference zastopnikov družtev hišnih posestnikov iz vse Slovenije in Hrvatske, da se sklenejo in ukrenejo potrebni koraki proti nameravanemu nasilju napram hišnim posestnikom. Po teh konferencah se takoj vrši kongres hišnih posestnikov iz vse države v Beogradu. Vladi in poslancem se izroči utemeljen protest proti nadaljevanju socializacije hišne posesti. Ne samo to, da bodo posebno poslovni prostori v Srbiji najmanj štirikrat dražji kakor pri nas, se hoče hišnim posestnikom še naprtiti velika bremena za državni stavbni fond, iz katerega bi se zidale stanovanjske hiše, s kakršno obremenitvijo najbrž tudi najemniki ne bodo zadovoljni. Stvar je sedaj predvidena v tem zmislu, da oni, ki je zidal hišo, in s tem žrtvoval vse ali pa vsaj mnogo premoženja v stanovanjske namene, naj bo kaznovan sedaj še s tem, da bo moral še nanovo plačevati za zidanje tujih hiš. Ako je to poročilo popolnoma resnično, potem ne izostane odpor hišnih posestnikov do skrajnosti. Takrat hočemo tudi dokazati, kaj je vzrok stanovanjski bedi, in kako bi se lahko temeljito stanovanjske razmere uredilo, ne da bi se izvajalo take represalije nasproti hišnim posestnikom. Proti nameravanim uredbam se bodo vršili tudi protestni shodi po vseh večjih mestih naše države, ki gotovo ne bodo ostali brez vpliva na odgovorne činitelje. Pokrajinska zveza družtev hišnih posestnikov za Slovenijo.

— Računi brez krmarija. Mariborska klerikalna »Straža« se je očitno silno razveselila Protipevega proglasa in raznih neosnovanih vesti o razdoru te ali one stranke in komaj čaka, da zavijajo klerikalci svoj bič nad demokratskimi državljani, kakor je to že obljubil ljubljanski »Slovenec«. Zato prosi »Straža« svoje čitatelje potrpljenja, če bo moral izhajati list vsled njegove protidržavne gonje morda za en dan kasneje nego bi moral. Pravijo, da preuranjeno veselje večkrat škoduje srčnim funkcijam in da povzroči navadno nepričakovano blamažo.

— Krompir za mesto Ljubljana. Stranke se opozarjajo, da se začnejo ne sprejema nobenih naročil več za krompir, da more mestni magistrat odpraviti dosledna velika naročila. O nadaljnjem sprejemanju naročil se občinstvo pravčasno obvesti. Cena krompirja je zaradi velikih prevoznih stroškov 3.60 K kg.

— Umrli je večeraj popoldne v Ljubljani, Rožna ul. 41., v pokojni progovni mojster juž. žel. g. Lovro Fatur v lepi starosti 89 let. Pogreb bo v soboto pop. ob 2. Pokojnik je oče central. nadzornika juž. železnice, g. dr. Aleks. Faturja. Bil je blag mož tihga značaja. Prizideči obitelji naše sožalje! tehnikom v Ljubljani. Čestitamo!

— Požar na Mestnem trgu. V podstrešju Souvanove hiše na Mestnem trgu je danes popoldne nastal požar. — Gasilno društvo je požar hitro pogasil. Zgorelo je nekaj miz in zabojev.

— Izgubil se je pes volje pasme z golščo. Odda naj se proti nagradi v uradniški menzi, Prešernova ulica 9.

VELIKANSKI VLOM.

Med opoldanskim vdomom so v lo-

Svečani parastos

za pokoj dušo Nj. Vel. kralja Petra I. Osvoboditelja je jutri v soboto, 24. t. m. ob 10. dopoldne na Sokolskem telovadišču Tabor.

Kultura.

— Umetniška soareja. V ljubljansko politično razjednost je sinoči padla »42«-tka; zasvetil je v dvorano Mestnega doma meteor umetniške soareje. Mladi rod, »umetniški rekruti« — da rabim besede g. Podbevška, — so priredili umetniški večer, na katerega je bil res velik naval. Večer so posetili po večini mladi ljudje, gospodične in fantje, tupatam je bil kak starin. S takih umetniških večerov gre človek navadno mešanih čustev, gre delno zadovoljen, vendar na je vesel, da so ga živketajoči ritmi dvignili nad blatno, gnilo atmosfero v svetlobo, v veseljstvo, kjer leta z letom aeroplanom od planeta do planeta. Geniji, vzpenjajoči se nad »blazno« črto, ga vodijo po vsejmi sedaj hropeč, bobneč, šumeč, sedaj šušljajoč in vzdihujoč. G. Podbevšek nam je v zvenečih, šumečih in tupatam kot hudournik tekočih ritmičarjal umetniški program mladega rodu. Zveneč, mameč je ta program! Ali je pozitiven? Ali je negativen? Iz svoje »futureske kabine« je g. Podbevšek spustil marsikatero pekočo satiro na ministrstvo prosvete, na stare šole, na papeža, na katoliško umetnost, sloh proti vsem »starim cokolam«. Proslavljal je Danteja kot največjega antipapista. Mladi pionirji, skušajoč se v divji letalski tekmi za prvenstvo, zidajo babilonski stolp št. 2. — Tako je razvil g. Podbevšek program mladega rodu. Posetniki so ga mirno poslušali. le pri citatu prozaičnega verza »Janez Porenta« je poslušalstvo huksnilo v prozaičen smeh. — Kako naj sodimo o nastopu mladega poeta Vl. Premrua? V monotonih, povsod enakih, kot vodoravna linija se raztekujočih ritmah je Premru citiral svoje pesniške proizvode... Tetoviran obraz... Ranjen krmar... V bengalično razsvetljenem parku... Na bazaltnem tlaku (podoknica)... Stroj... Grbavec s sekuro... itd. O teh ritmičih je človeku na prvi vtisk in trenutke težko izreči deciderano sodbo. Ritmi Premrua niso v prozaični, nebengalično razsvetljeni dvorani reflektirali v človekovi duši z vso ono vehementno eruptivno silo, ki tiči v nekaterih verzih...

Janez Kovač.

— Alfred Jensen Askercu. Iz zbirke pesnika Antona Askercu sem ob razprodaji kupil med drugim knjigo: Tetzner, Die Slawen in Deutschland. V njej je ticala švedska razglednica (Brefkort) z naslovom: Austria. Blagorodni Gospod A. Askercu Ljubljana (Laibach). Pod sliko na drugi strani je puščen ovek robček za beležke; na njem stoji tole kratko poročilo:

Малый друг! Получай Твое книжечку. Спасибо! Съ новыми годоми! Съ новымъ счастьемъ. Твой А — Д J.

Šifra kaže, da je prišla ta razglednica iz rok nedavno umrlega švedskega pesnika Alfreda Jensena, ki se je zahvalil po njej svojem prijatelju Askercu za poslano knjižico in mu voščil srečno novo leto. Na naslovni strani je pisava krepka, razločna; tudi rusko besedilo, dasi drobno, je lahko čitljivo. Dopisnik ni dostavil niti datuma, niti kraja, od koder je pisal. Tega tudi ni moči dognati iz dveh pečetov oddajne pošte, števila pa datum: 3. 1. 04; poslednja številka je prav slabo vidna. Razglednica je umetniško izvršena v več barvah in predstavlja prizor v gozdu: z zelenjem naložen dvokolesen voz, na njem dve deklici, ob njem trije mladeniči — vsi v narodnih nošah. Spodaj je napis: Dalarne. Rättvik. B.

— Planinski koledar za leto 1922 (VII. letnik) je že v tisku ter naj vsi zainteresirani, ki nameravajo inserirati, pošljejo rokopise v najkrajšem času na Založništvo Planinskega koledarja (Bruno Rotter), Maribor, Krekova ulica 5, ker se konča s tiskom najkasneje koncem oktobra. Cena za celo stran 220 K, za pol strani 120 K, za četrt strani 60 K.

Društvene vesti.

— Pevske vaje pri »Ljubljanskem Zvonu« se odslej vrši po sledečem redu: Zenski zbor vsak ponedeljek in sredo ob polosmih, moški zbor vsak ponedeljek in petek ob osmih zvečer. Br. pevci in s. pevke, obiskujte vaje redno in točno! Odbor.

— »Akademsko društvo jugoslovanskih tehnikov« poziva vse člane, da pred odhodom v inozemstvo vrnejo knjižnici (v novem poslopiju) izposojene knjige in poravnajo eventualne še neplačane račune. — Odbor.

— Akad. društvo »Jadrane«. Podpisani odbor opozarja tovariše člane in članice Jugoslov. napred. društva »Jadrane« na določbe poslovnika glasom katerih mora vsakdo plačati članarino za pretekli semester vsaj en mesec pred novim obnim zborom. Pozivamo torej vse, da svoj častni dolg poravnajo najkasneje do 10. oktobra t. l., ker prestopajo biti sicer člani imenovanega društva. Odbor.

— »Proba« vabi vse člane umetnike, pa tudi umetnike, ki še niso pristopili društvu, na sestanke v soboto, dne 24. t. m. na teh. sr. šolo v priličju. Na programu so vsi naši pozivniki.

Na novejša poročila.

Povratek kralja Aleksandra o Beograd odložen.

— Beograd, 23. septembra. (Izv.) Povratek kralja Aleksandra v Beograd je odložen. Kralj Aleksander do danes še ni odpotoval iz Pariza. Kralja Aleksandra poseti v prihodnjih dneh ministrski predsednik g. Nikola Pašić v Parizu.

— Dunaj, 23. septembra. Iz Pariza poročajo, da se je zdravstveno stanje kralja Aleksandra zopet poslabšalo. V Versailles so došli trije zdravniki, ki so kralju odsvetovali takojšen povratek v domovino.

ZAKONODAJNI ODBOR. — VOLITEV NOVEGA PREDSEDSTVA.

— Beograd, 23. septembra. (Izv.) Na včerajšnji seji zakonodajnega odbora je bilo izvoljeno novo predsedstvo. Za predsednika je bil izvoljen radikalec Miša Trifunović, za prvega podpredsednika dr. Svetislav Popović (demokrat), za drugega podpredsednika pa Osman Vilović (musliman); za prvega tajnika je bil izvoljen Pavle Čubrović (demokrat).

PROTIC IN VOJVODINJSKI RADIKALCI.

— Beograd 23. sept. (Izv.) Kakor smo že včeraj javili, so imeli vojvodinski radikali v Novem Sadu pokrajinski kongres, na katerem so razpravljali o bodoči taktiki v radikalni stranki in posebno o razmerju radikalne stranke do demokratov. Skupina, katero vodi poslanec Kličin, je zelo nerazpoložena proti demokratom in naklonjena akciji Stojana Protića. Ta skupina je zelo ostro na kongresu napadala ministra notranjih del Pribečevića in zahtevala, da se mora notranje ministrstvo odstopiti vplivnemu radikalcu. Skupina je predlagala resolucijo, v kateri nastopa proti predsedniku Pašiću. V slučaju, da se njih zahtevi ne ugodijo, grozi ta skupina z izstopom iz parlamentarnega radikalnega kluba.

POPOLNO ZAUPANJE FINANČNEMU MINISTRU DR. KUMANUDIJU.

— Beograd, 23. sept. (Izv.) Kakor znano, je glavni odbor demokratske stranke na svoji zadnji seji izrekel popolno zaupanje finančnemu ministru dr. Kumanudiju glede njegove finančne politike. Povod zaupanja so bili članki demokratske »Pravde«, ki je pribojevala ostre kritike glade finančne politike.

USTANOVITEV MUNICIJSKE TOVARNE.

— Beograd 23. sept. (Izv.) Ministrskemu svetu je vojni minister general Zečević, podal obširno poročilo o francosko - srbski družbi »Omni-um Sarbec«. Vojni minister je pojasnil stališče vojske napram tej družbi in priporočal, da dobi družba koncesijo za gradnjo tovarne orožja, tovarne poljedelskih in drugih strojev. Družba mora položiti kavejco v znesku 5 milijonov frankov. Družba zaradi tovarne tekom enega leta in se zaveže popolnoma oborožiti in opremiti našo vojsko. Naša država participira v tem podjetju z 51% delnice. Družba si pridržuje pravico nastavit svoje lastne uradnike, zavezana pa je v tovarnah zaposliti samo in izključno jugoslovanske državljane.

KONGRES SREDNJEVOSTOLSKIH PROFESORJEV.

— Beograd, 23. sept. (Izv.) Na kongres srednjevoških profesorjev v Zagrebu odide iz Beograda 150 profesorjev in profesorice. Včeraj je bila zaključena skupščina sekcije Beograd. Profesijski odbori po kongresu Ljubljano in Bled.

TRGOVINSKA POGODBA Z NEMČIJO.

— Beograd, 23. septembra. (Izv.) Kakor smo že javili, je na predzadnji seji ministrski svet razpravljal o trgovinski pogodbi z Nemčijo. Danes in jutri prične zadevna pogajanja v Beogradu med nemškimi in našimi delegati. Podlaga pogodb tvori stara, pred letom dni začrtana pogodba, ki na nikdar ni stopila v veljavo. Naši delegati vodijo pogajanja po instrukcijah vlade.

VAŽNO ZBOROVANJE GORIŠKIH ŽUPANOV.

— Goica, 22. sept. Tu se je vršilo važno zborovanje županov iz vse dežele. Slovenci so bili zastopani po »Zupanjski in Goriški zvezi«. Zborovanje je bilo zelo živahno. Vsi so kritizirali malomarnost italijanske vlade, ki zavlačuje likvidacijo vojne odškodnine in s tem povzroča ogromno gospodarsko škodo. Sprejeta je bila enoglasno ostra resolucija, v kateri se protestira proti počasnosti vlade konfuznosti birokratizma in se zahteva odstranitev vseh pravnih in birokratičnih zadržkov in svrhu hitrega izplačila vojne odškodnine.

POTOVANJE ITALIANSKEGA KRALJA PO ANEKTIRANEM OZEMLJU.

— Trst, 22. septembra. Iz Rima poročajo, da se bo vršilo kraljevo potovanje po anektiranem ozemlju zelo slovesno. Kralj pride v Trident 11. oktobra in ostane na Tirolskem štiri dni. Od tam potuje naravnost v Trst, kamor se prinele na vojni ladji. Iz Trsta gre v Gorico, kjer obišče bojišča, nato odpotuje v Porečje in Pulo.

BRIAND ODPOTUJE V WASHINGTON.

— Pariz, 22. septembra. (Izv.) Ministrski predsednik Briand odpotuje v kratkem v Washington. Vkrca se v Brestu.

STIRIDESETDNEVNI PARASTOS — PRAZNIK.

— Beograd, 23. sept. (Izv.) Jutri bo v Topoli ob grobnici našega pokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja svečani 40dnevni parastos. Svečanosti bo do prisostvovali od ministrskega sveta designirani ministri kot zastopniki vlade. Ministrski predsednik g. Nikola Pašić ostane v prestolici. Ministrski svet je odredil, da je jutrajšnji 40dnevni pomen - dan smatrati za praznik. V Beogradu bodo dopoldne tudi svečano sti v saborni cerkvi. Vsi uradi bodo zaprti. Delo bo počivalo. Tudi trgovine in javni lokali bodo dopoldne zaprti. Svečanosti na grobnici in v cerkvi izvrši patrijarh Dimitrije. Svečanosti v beogradske saborni cerkvi se udeležijo vlada, diplomatski zbor, oficirski zbor, višje uradništvo, občinski svet in drugi predstavniki.

Ultimat antantne Madžarski

— d Rim, 22. sept. Ultimarna nota antantnih veleisl je dospela v Budimpešto. Vstaši v Zapadni Ogrski so sklenili braniti položaj do zadnjega. Madžarska vlada smatra položaj za zelo resen. Italijansko časopisje izraža upanje, da bo madžarska vlada preprečila nadaljnje komplikacije.

— Beograd 23. sept. (Izv.) Včeraj dopoldne je posetil ministrskega predsednika g. Nikola Pašića kot voditelja zunanjega ministrstva italijanski poslanik na našem dvoru, g. Manzoni. Razgovor je trajal nad eno uro. Manzoni je v imenu zaveznikov vlado znanil g. Pašiću sklepe zaveznikov glede gospodarske blokade Madžarske. Če pa bi bila ta brezuspešna, bi sledila vojaška intervencija antante, če bi se Madžarska branila izpolniti pogoje trianonske pogodbe. V prvi vrsti je blokada naperjena proti Madžarski zaradi zapadne Ogrske.

— Beograd, 23. sept. (Izv.) Ultimati zaveznikov je bil včeraj izročen madžarski vladi.

VAŽNA KONFERENCA.

— Dunaj, 23. sept. Danes se vrši v Marburgu sestanke zveznega kancelarja dr. Schoberja s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem, ki se posvetujeta o zapadnoogorskem vprašanju.

ITALIJA NE BO INTERVENIRALA.

— Rim, 23. sept. V ministrskem svetu je izjavil ministrski predsednik Bonomi, da Italija na noben način ne bo intervenirala na Zapadnem Ogrskem. Italija neče igrati vloge orožnika v Evropi.

HABSBURŠKE INTRIGE.

— Rim, 23. septembra. Službeni »Tribuna« piše: Se vedno pričakuje, da bo madžarska vlada odgovorila na drugo noto zaveznikov, ki so jo pozvali, naj izprazni Burško in nal ne ogroža miru v Srednji Evropi. Zadeva je postala komplicirana vsled nastopa karlističnega Friedricha, ki je vodil uporniškega gibanja. Habsburška stranka dela na to, da se ustvari avtonomna Bruška, druge karlistične skupine pa bi radi vzpostavili monarhistični puč v prestolnici. Zavezniki ne smejo dovoliti, da se spremeni komedija v dramo. Karlističnim agitatorjem je treba odvzeti vse možnosti za uresničanje njihovih iluzij.

LUDENDORF IN IZBRUH NOVE VOJNE.

— Pariz, 22. septembra. (Izv.) Poročevalcu »Matina« se je Ludendorff izjavil o bodoči revanšistični vojni Nemčije proti Franciji in zaveznikom ter izrekel, da je ta vojna za dožleden čas iz vojaškotehničnih ozirlov povsem izlučena. Večja nevarnost grozi vsej Evropi od boljševističnokomunističnega gibanja. Nemčija se nahaja v kritičnem položaju in skoro preti druga revolucija.

Parila

Upravi našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda: V počaščenje spomina umrle g. Marije dr. Treo, Ivan in Milka 200 K. Dvojica 56 K za razliko vožnje od II. do III. razreda Lesce-Ljubljana: g. Mira in Josip Costanperaria 100 K in g. F. Meršol. Novo mesto 240 K, nabranih na poroki Ilike Meršol z Ivanom Skala. Skupaj 596 K. Srčna hvala!

Glavni urednik: Rasto Pustoslavsek. Odgovorni urednik: Ivan Podržaj.

Spretna šivilja

za konfekcijsko delo se sprejme takoj proti dobri plači pri A. SINGER. Gradišče 7.

Proda se nova fina zlata dvokrovna

moška ura.

Franc Buh, Ljubljana, Križevniška ulica št. 12 I. 6794

Fotograf

(retušer in operater) išče mesta le v boljšem at. ljeu. Ponudbe pod »Fotograf 6 99« z navedbo plače na upravo Slov. Naroda. 6799

Iščem čevljarnega pomočnika
boljšo moč za takojšen nastop. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Matej Stražar, čevljarški mojster, Domžale 50. 6777

Išče se mesečna soba
s posebnim vhodom eventualno z oskrbo, ali pa manjše stanovanje z opravilo ali brez oprave proti zelo dobri najemnini. Ponudbe na poštini predati št. 53. 4805

Sprejme se
dobro izurjen krznarski pomočnik pri tvrdki Wanek, Sv. Petra c. 19. 6749

Učenka

se sprejme v trgovino s papirjem pri L. Pavalek, Žipovska ulica. 6624

Bloki šte. IV

se dobi pri L. Pavalek, Žipovska ulica. 6623

Tečaj žilnih jezikov

(srbohrvaščina, francoščina, angleščina, italijanščina, nemščina.) Vpisovanje samo še do sobote, 24. septembra vsak dan od pol 6. do pol 7. ure popoldne v realki. — Vodja tečajev: Josip Jeras. 6796

Uradnik visokošolac

z dveletno prakso, znanje v slovenščini, nemščini, češčini, srbohrvaščini, išče službo za takoj ali s 1. oktobrom. Ponudbe pod „Znanost 6797“ na upravo Slov. Naroda. 6797

2 volnena modroca

rabljena, ali volna za 2 modroca se kupi v Bohoričevi ulici 12. I. 6795

Pravnik

popolnoma vešč slovenščine in nemščine in deloma tudi angleščine, išče primerno službo npr. kot domači učitelj. Gre tudi za deželo. Ponudbe pod „Pravnik 6786“ na upravo Slov. naroda. 6786

Iščeta se

dve meblovani ali prazni sobi za takoj, če mogoče s uporabo kuhinje. Ponudbe pod „Dve sobi 6806“ na upravo Sl. Nar. 6806

Razpis službe.

Mestno županstvo v Krškem razpisuje službo občinskega tajnika. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Prednost imajo muzikalično izvežbani. Prošnje je vlagati pisмено ali pa ustmeno do 10. avgusta na županstvo v Krškem. Krško, dne 21. septembra 1921.

Mestno županstvo v Krškem.

Mehlovanje ali nemehlovanje sobe s

brano ali brez nje išče gospodi na pravi dobremu plačilu. Ponudbe pod „Preprost 6796“ na upravnstvo Slov. Naroda. 6796

Damsko kolo

se proda, lepo, dobro ohranjeno. Kje pove upr. Slov. Naroda. 6803

Zidarji

se sprejmejo takoj pri ing. Dr. Miroslav Kasal, stavb o podjetje in tehniška pisarna, Gradišča 13, Ljubljana. 6793

Zenitna ponudba!

V svrhu ženitve bi se rad seznanil z žensko od 18 do 29 let starost, ki ima kakšen majhen dom. Jaz imam 20.000 Din. v gotovini. Ponudbi je treba priložiti tudi sliko. Ponudbe pod „F. T. 6792“ na upravo Slov. Naroda. 6792

Na prodaj

čoln z gredelnom (Kiel) in dobro ohranjen. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 6807

Leçons françaises!

Gram. aje, lecture, conversation. Par leçon 6 K. Ljubljana, Dunajska cesta 9, I. nadst. desno. 6701

Izurjena stenografinja in strojepiska

zeli premeniti meso. Ponudbe pod „Takoj 6801“ na upravnstvo Slovenskega Naroda. 6801

Ženitna ponudba.

Mladenec, star 28 let, s premoženjem 100.000 K, želi v svrhu ženitve znajti z gospodino ali vdovo, staro od 20 do 30 let, ki ima posestvo, gostilno ali prostor za kjučavnarsko obrt. Pisemne ponudbe pod „Trajnost 6802“ na upravo Slov. Naroda. 6802

Zahvala.

Ob težkih dnevih neutolažljive žalosti, ki nas je zadela s prezgodnjo in nenadno izgubo našega predobrega, nepozabnega soproga oz. brata, svaka in strica, gospoda

Josipa Maček

so nam bila izražena sožalja in lepe tolažilne besede v veliko uteho. Zahvaljujemo se vsem znanec in prijateljcem za tako častno in številno spremstvo na njegovi zadnji poti ter vsem, ki so okrasili s cvetjem njegovo prerano gomilo. Zahvalo izrekamo tem potom tudi g. dr. Avramoviču, san. svet. dr. Šlajmerju, prim. dr. Jenku, g. dr. Krajcu za njihov zadnji trud pri rajniku ter g. dr. Jamarju, kateri mu je bil vedno v bolezni ob strani.

Presrečna hvala Ljub. Sokolu, Sokolu I., pevskega društva Ljub. Zvonu ter drugim gg. pevcem za pretresujoče, v srce segajoče žalostinke.

Svečani rekvjem se opravi v ponedeljek ob 7. uri zjutraj v cerkvi čč. oo. frančiškanov.

V Ljubljani, dne 22. septembra 1921.

Julči Maček, soproga, in ostali sorodniki.

Sluginjo išče

Narodna knjigarna v Prešernovi ul. 7. Ljubljana.

Javna dražba.

V bendiskem skladišču avtoodelika pokrajinske uprave za Slovenijo na Vodovodni cesti (ob Kamniški prog) se bodo vršila v torek, dne 27. t. m. ob 9. dop. Javna dražba večje množine strojnega olja, masti, petroleja za snazjenje strojev, vilgalnih sveč Bosch, prekinjačev, železnih barijer, lesenih sodov in raznih drugih posod in blaga. Natančen seznam blaga in njegovih cen se dobi pri autoreferatu Dunajska cesta št. 50. 6790



V Bogu je zaspal danes gospod

Louvo Fatur

progovni mojster juž. železnice v pokoju

v starosti 89. let.

Pogreb se bo vršil v soboto 24. septembra ob 2. pop. iz hiše žalosti Rožna ulica št. 41.

Svete maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, 22. septembra 1921.

Žalujoči ostali.

Ministrstvo financ kralj. Srbov, Hrvatov in Slovencev.

7% državno investicijsko posojilo l. 1921 v iznosu D 500.000.000.

Poziv na vpis.

Minister financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na temelju Uredbe z dne 27. junija 1921 Dšt. 7941 vsakojene s členom 180 Ustava pozivlje na vpis

7% drž. investicijskega posojila v nominalnem znesku D 500.000.000.

To posojilo je investicijsko ter se bo porabilo izključno v svrhu splošnega dobra kakor: popravilo, izvršitev in razširjenje železniškega prometa, stavbo novih in dovršenje započetih železniških prog, napravo in popravila pristanišč, cest, potov itd.

Nominalni iznos posojila je D 500.000.000 izdan al pari v kosih po Din. 100, 500, 1000, 5000 in 10.000 v 50.000 serijah po 100 številčk obresti so 7% na leto ter se izplačujejo dekurzivno brez vsakega odbitka v polletnih kuponih in to 15. marca in 15. septembra vsakega leta. pri vseh javnih blagajnicah in zato pooblaščenih denarnih zavodih brez odbitka kakoršnjakoli davka, koleka in takec.

Prvi kupon se izplačuje 15. marca 1922. V teku 10. let se to posojilo ne more konvertirati, niti v tem času obrestna mera znižati. V slučaju da se posojilo po preteku 10. let konvertira, mora se imejteljem obveznic ponuditi izplačilo v nominalnem iznosu.

Posojilo je amortizacijsko ter se izdaja na 50 let. Amortizacija počinje 4 leta po emisiji, ter se vrši enkrat na leto pri Generalni direkciji državnih dolgov z žrebanjem ali odkupom po določenem amortizacijskem načrtu, ki je na obveznici natisnjen. Posojilo je zavarovano s hipoteko, a potrebna svota za anuitet (obresti in amortizacijo) stavila se bo vsako leto v budget (državni proračun), za pokritje pa bodo služili predvsem dohodki dotičnega investicijskega objekta.

Kuponi zastarajo 5 let potem, ko so zapadli, a izžrebane obveznice 30 let po žrebanju.

Posojilo bo kotirano na vseh domačih borzah.

Obveznice tega posojila so ravnopravne ostalim državnim obveznicam, uživajo pupilarno varnost, morejo se polagati kakor kaveije, uporabljati za fonde, ustanove, depozite pri vseh javnih blagajnah in privatnih podjetjih.

Obavznice se morejo lombardirati pri Narodni banki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter njenih podružnicah po zakonskih propisih.

Obveznice in kuponi tega posojila so prosti vsakega sedanjega in bodočega davka in doklade, kakor državnih tako tudi ostalih (oblastnih, okrožnih, sreskih in občinskih) kakor tudi vseh take in pristojb v kraljevini.

Vpis se bo vršil od 1. do 30. septembra 1921

pri vseh denarnih zavodih kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pod zgoraj navedenimi pogoji (za vsakih 100 Din. obveznice Din. 100 v gotovini). Za kontrolo porabe tega posojila se bo izvolil posebni parlamentarni odbor

Ko bo celo posojilo porabljeno, podal bo minister financ Narodni skupščini kralj. Srbov, Hrvatov in Slovencev poročilo o skupni porabi istega.

Beograd, meseca julija 1921.

Minister financ

Dr. Kosta Kumanudi l. r.